



Azpeitiko Udala

**AZPEITIKO PLAN OROKORREKO «11.AMUE» H.E EREMUKO HIRI-ANTOLAMENDUKO PLAN
BEREZIAN GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN AURRETIAZKO EBALUAZIOAREN
TXOSTENA.**

Marta Ruiz

Parekidetasun teknikaria
Azpeitian, 2023ko otsailaren 27an



AURKIBIDEA

1. SARRERA	3
1.1. Txostenaren xedea eta eremua	3
1.2. Txostenaren Helburuak	3
1.3. Marko legegilea	3
2. AZPEITIKO HAPOn AMUE 11 h.e EREMUKO HIRI ANTOLAMENDUKO PLAN	
BEREZIAREN DESKRIBAPEN OROKORRA:	6
2.1. Arau-proiektuaren edo administrazio-egintzaren nominalizazioa:	6
2.2. Hori sustatzen duen agentea eta erredakzio-taldea	6
2.3. Plan Bereziaren aldaketarekin zerikusia duten beste arau, plan, etab-ak	6
2.4. Plan Bereziaren helburu orokorrak	6
2.5. Emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko helburuak	7
3. GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN AURRETIAZKO EBALUAZIOA	7
4.ONDORIOAK	8



1. SARRERA

1.1. Txostenaren xedea eta eremua

2022ko irailean, Parekidetasun Sailari Azpeitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorreko «AMUE 11 H.E eremuko» Hiri Antolamenduko Plan Berezia"-ren inguruan Generoaren arabera eraginaren alde aurreko ebaluazioan elkarkidetzat burutu zezan eskatu zitzaion. LKS Krea taldea ari da, Larraitz Sasiain Sesma arkitekturen gidaritzapean proiektua bideratzen eta idazten. Eta aldi berean, Geotech enpresak Ingurumen-dokumentu estrategikoa burutzen du Vicente Lópezen gidaritzapean. Testuinguru honetan, AMUE 11 H.E Plan Bereziaren Generoaren arabera eragina aztertzeko xedeari erantzuten dio txosten honek.

Azpeitiko Udalak 2015 urtean genero ikuspegia txertatzearen bidean, mainstreaming estrategiaren ezarpenarako akordioa onartu zuen. Akordio horretan jasota gelditu zen Azpeitiko Udalak bai bere prozedura administratibo orokorretan eta baita arloko politikan genero ikuspegia txertatzeko konpromisoa hartzen duela.

Txosten honen xedea beraz, "LKS Krea taldeak" aurkeztutako «AMUE 11 H.E eremuko» Hiri Antolamenduko Plan Bereziaren proiektuan genero perspektiba kontuan hartzen den eta horren arabera zein neurri edo urrats aurreikusi behar diren aztertzea da.

Modu honetan, Azpeitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorreko «AMUE 11 H.E eremuko» Plan Bereziak, generoaren arabera izan dezakeen eragina kontuan hartuko da eta honetarako irizpide zein gomendioak zehaztuko dira.

1.2. Txostenaren helburuak

Generoaren arabera eraginari buruzko txosten honek, bi helburu ditu:

- Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren helburua txertatzen laguntzea Azpeitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorreko «11 AMUE H.E» Plan Bereziaren idazketan.
- Aukera-berdintasunarekin eta baliabideetarako sarbidearekin konpromiso handiagoa duen erabakiak hartzeko aukera ematea.

1.3. Marko legegilea:

Genero-berdintasunaren arloko marko legegilea, Euskal Autonomia Erkidegoan, honako hauek osatzen dute:

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Bolerentzia Matxistatik gabeko emakumeen bizitza libreen **1/2022 Legeak**, martxoaren 3koak; Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legearen bigarren aldaketa duenak, genero-eraginaren aurretiazko ebaluazioa egiteko eta emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatzeke zein berdintasuna sustatzeko neurriak hartzeko jarraibideak onartzen ditu. Eta honekin lotua **40/2012 ebazpena** dugu, **generoaren arabera ebaluazioa egiteko jarraibideak jasotzen dituena**. 1/2022 Legean adierazten denez, **erkidegoko administrazio publikoek genero-ikuspegia**



txertatu behar dute beren politika eta ekintza guztietan. Horietan guztietan ezberdintasunak ezabatzeko eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko helburu orokorra ezar dezaten.

Lege horren ondorioetarako, genero-ikuspegia txertatzea da; emakumeen eta gizonen egoera, baldintza, jomuga eta beharrizan desberdinak sistematikoki kontuan hartzea, eta, horretarako, politika eta ekintza guztietan, maila guztietan eta horien plangintza-, egikaritze- eta ebaluazio-fase guztietan, desberdintasunak ezabatzeko eta berdintasuna sustatzeko helburu eta jardura espezifikoak txertatzea. 1/2022 Legearen **19. eta 20. artikuluek** xedatzen dute generoaren arabera eraginaren aurretiazko ebaluazioa egitea eta gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak ezabatzeko eta berdintasuna sustatzeko neurriak hartzea eta, ildo horretan, hobetzeko proposamenak egitea.

Zehazki, lege honen **46.1 artikulua** ezartzen du euskal herri-aginteei behar diren bitartekoak jarriko dituztela ingurumenaren, **etxebizitzaren, hirigintzaren** eta garraioaren arloko politikak eta programetan genero-ikuspegian txertatzen dela bermatzeko. Horretarako, kontuan hartuko dira, besteak beste; pertsonen segurtasunari buruzko gaiak, etxeko lanak eta pertsonak zaintzeko lanak egiten laguntzeari buruzkoak eta norberaren, familiaren eta lanaren bizitza uztartzeari buruzkoak, bai eta emakumeek hauen diseinuan parte-hartze handiagoa izateari buruzkoak ere.

Xedapen orokorreko proiektu guztiek, lege edo erregelamendu mailako arau juridikoen proiektu guztiek, generoaren arabera eraginari buruzko ikuspegia txertatu behar dute. Azpeitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorreko «11 AMUE H.E» azpieremuko Plan Bereziak, hirigintza-plangintzako dokumentu gisa, zehaztaperen hori eduki behar du. Eta Azpeitiko Udalean aurkeztutako proiektuak jasoa zuen genero perspektiba «3.4. JASANGARRITASUN SOZIALEKO IRIZPIDEAK» deituriko atalean. Era berean, 2022ko martxoan egondako 4/2005 legearen 2. moldaketak, horrelako proiektuek, Generoaren arabera eraginaren aurretiazko ebaluazioa izan behar dutela aurreikusten du eta horixe bera gehitzea aurreikusia dago.

Bestalde, **Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen (LAG) berrikuspenaren dokumentuak**, 2019ko uztailaren 30ean behin betiko onartu zenak, genero ikuspegia lurraldean eragiten duen zeharkako gai gisa onartzen du, irisgarritasun unibertsalarekin, klima-aldaketarekin, osasunarekin, euskararekin eta lurralde-harremanarekin batera. Horregatik, **30. artikuluan hainbat jarraibide ezartzen ditu genero-ikuspegiaren arloan**; zehazki, hamar dira kontuan hartu beharreko jarraibideak:

1. – Lurraldearen izaera polizentrikoa sustatzea, funtsezkotzat jotzen da hiri ertainen protagonismoa berreskuratzea, zentro aglutinatzaile eta zerbitzu-emaile gisa.



2. – Lurraldea planifikatzea, erabilera desberdinak lokalizatzuz, bereziki, eguneroko bizitzarako beharrezkoak diren jardunbideak aztertuz. Ahal den neurrian, ibilgailuen joan-etorriak murrizteko edo distantzien aldetik denborak laburtzeko

3. – Hiri konplexu eta gertukoa sustatzea, ondo hornitutako eta seguruak diren auzoetan oinarritua. Aldi berean, hiriko eta lurraldeko beste alde batzuekin, garraio publikoaren bidez, ondo konektatuta egotea lehenetsiz.

4. – Espazio publiko dinamiko eta seguruak sustatzea, espazio horien funtzio soziala sostengatu eta sustatzeko.

5. – Espazio publikoen plangintzan eta diseinuan, kontuan hartzea emakumeen, adinekoen (bi sexuen beharrian bereizgarriak kontuan hartuta) eta haurren premiak.

6. – Dentsitate nahikoa duen hiri-eredu bat sustatzea, erabilerak nahasteko eta eguneroko bizitzarako beharrezkoak diren ekipamenduetara oinez iristeko aukera emango duena. Garraio publikoaren eraginkortasuna bilatzen da, ibilgailu pribatuen mugikortasunarekiko mendekotasuna murrizteko helburuarekin.

7. – Garraioaren plangintzan eta kudeaketan genero-ikuspegia sartzeari, jarduera horietan kontuan har daitezkeen mugikortasun-jarraibideak, bidaiatzeko modua eta emakumeen joan-etorrien denbora eta ordutegi murrizketak, eta haien irisgarritasun eta segurtasun premiak kontuan har daitezkeen.

8. – Zaintzaren mugikortasuna sustatzea, beste pertsona batzuk zaintzearekin eta etxea mantentzearekin lotutako bidaiak ahalik eta denbora laburrenean, eskatutako ordu-tarteetan eta kostu onargarriarekin egin daitezkeela ziurtatuz, pertsonen ordaindutako enplegua, zaintza-ardurekin bateragarri egiteko aukera emanez.

9. – Espazio publikoan segurtasuna bermatzea, plangintza-prozesuetan, parte hartzeko prozesuen esparruan, gizarte-taldeek arriskutsutzat edo ez-segurutzat hartzen dituzten puntuak identifikatuz.

10. – Genero-ikuspegia duten herritarren partaidetza-prozesuak garatzea, emakumeen parte-hartzea sustatzeko.

Berdintasunaren arloko udalaz gaindiko arau-esparruan, emakumeen eta gizonen arteko berdintasun eraginkorrerako Estatuko 3/2007 Legea edo NBEren Garapen Iraunkorrerako 2030 Agenda daude.



2. AZPEITIKO HIRI-ANTOLAMENDUKO PLAN OROKORREKO «11 AMUE H.E» AZPIEREMUKO PLAN BEREZIAREN DESKRIBAPEN OROKORRA:

2.1. Arau-proiektuaren edo administrazio-egintzaren nominalizazioa:

Azpeitiko Hirigintza Antolamenduaren Plan Orokorraren «11 AMUE H.E» azpierzurako Plan Berezia.

2.2. Hori sustatzen duen agentea eta erredakzio-taldea:

Azpeitiko Udalak sustatzen du (Hirigintza saila).

Erredakzio-taldea: Larraitz Sasiain Sesma arkitektuak, Maria Rodriguez Aguirre arkitektuak eta Vicente López Encinas geografoak osatzen dute eta azken honek Ingurumen-dokumentu estrategikoa idatzi du.

2.3. Plan Bereziaaren aldaketarekin zerikusia duten beste arau, plan eta abar batzuk

Plan Bereziaaren Aldaketa honekin zuzenean lotutako araua, Azpeitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorra da.

2.4. Plan Bereziaaren helburu orokorrak Azpeitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorreko «11 AMUE H.E» azpierzurako.

Aurrekari gisa aipatu behar da 2013ko irailaren 7an egindako osoko bilkuran Hiri Antolamenduko Plan Orokorra behin betiko onartzea erabaki zela. Plan hori Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean argitaratu zen, 2013ko irailaren 25ean, 183. zenbakian, 2013ko urriaren 11n, 195. zenbakian, eta 2013ko azaroaren 6an, 211. zenbakian. Funtsezko dokumentu honek LPP garatzeko HAPOk 11.AMUE HE hirigintza-eremua mugatu zuen, maila txikiagoko dokumentu batek – Hiri Antolamenduko Plan Berezia – garatu beharreko egiturazko parametroen esleipen batekin, zeinaren bidez antolamendu xehatua ezarri behar baita.

Azpeitiko Udalak, plangintza xehatua sustatu du, honako helburu hauek betetzeko:

Plan Bereziaaren helburu nagusia; nagusiki industrial den espazio bat bizitegi-gunea bilakatzea da, eta ondorioz, hirigunearen erdian kokatutako hiri-espazioa eraldatzea. Honetarako: HAPO-ak irizpide eta helburu orokor hauek ezartzen ditu:

- Guztira 468 etxebizitza eta erabilera tertziarioetako 15.040 m² (t) antolatzea, baita ekipamendu komunitarioko zuzkiduretarako lurzoruak ere.



- Ibaieder ibaiaren ibilgua eta haren eskuineko ertza berreskuratzea, Urolara isuri arte, eta hiri-eremu hori berrantolatzea; nagusiki bizitokiak, espazio libreak, zein biziguneak edota tertziarioak diren ekipamendu eta garapenak sortuz.

- Hirugarren sektoreko erabileretara edo zuzkidura-erabileretara bideratutako eraikuntza konbentzionala finkatzea, konbentu erabilera finkoari kalterik egin gabe.

- Udaleko bide-sarearen eremuan sartzea, bai motordun mugikortasunari dagokiona, bai motorrik gabeko mugikortasunari dagokiona, baita trenbide-sareari dagokiona ere, bere garaian industria-ezarpenaren ondorioz hipotekatutako trenbide-trazadura berreskuratzeke.

Proposatutako garapenarekin bateraezinak diren eraikinak eraistea, aurretik zeuden industria-jarduerak Trukutxoko eremura lekualdatu ondoren.

- Ibaieder ibaiaren gainean oinezkoentzako lotura bat antolatzea, eremua Garmendialdekoarekin lotuz.

- Ibaieder ibaiaren eta Landeta eremuaren arteko lotura gehigarri bat antolatzea.

- Eremuaren ipar-mendebaldeko muturrean, Urola eta Ibaieder ibaiek bat egiten duten lekuaren ondoan, gutxieneko azalera 2.800 m²-koa den eremua, zuzkidura publikoetarako (komunitate-ekipamendua).

2.5. Emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko helburuak:

Emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzea lehen aipatutako helburuen zeharkako gaia da, eta helburu zehatzak ditu, hirigintza-araudiaren bidez: emakumeen eta gizonen premiak asetzea eta emakumeen eta gizonen aukera-berdintasuna lortzen laguntzea da horietako bat.

3. GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN AURRETIAZKO EBALUAZIOA

Generoaren arabera eraginaren aurretiazko ebaluazioak; planean proiektatutako jarduerak, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatzeko eta arautu edo esku hartu nahi den gizarte-testuinguruan berdintasuna sustatzeko, izan ditzakeen ondorio positiboak edo kaltegarriak aztertzen ditu.

Emakundek egindako txostenaren arabera, "hiri-plangintzak eta lurralde-antolamenduak pertsonen bizi-zikloetan jatorria duten premiak izan behar dituzte kontuan, baita horien bilakaera ere, gizonek eta emakumeek bere egiten dituzten genero-rol ezberdinen arabera. Genero-ikuspegia barne hartzen duen hiri-



inguruneak gai izan behar du bizitzako alderdi desberdinak orekatzeko, batez ere bizitza pribatua eta eremu publikoa. [...] Genero-ikuspegia hiriaren kudeaketan eta eraikuntzan txertatzeak denboraren eta espazioaren dimentsio hobeak erdiestea ere badakar; ondorioz, besteak beste, ekipamenduak hobeto 5 banatuko dira, garraio-sareak eraginkorragoak eta seguruagoak izango dira, etxebizitza eskuratzeko aukera gehiago egongo dira eta, batez ere, emakume askok auzoetan bizimodua ateratzeko mugatzat jotzen duten segurtasunik eza murriztuko da. "¹

4/2005 Legearen 10. artikuluan ezarritakoaren arabera, 2/2016 Legearen 18.1.27 artikuluekin lotuta, toki-administrazio guztietan erakunde, organo edo administrazio-unitate bat egon behar da emakumeen eta gizonen berdintasunerako politikak bultzatu, programatu, aholkatu eta ebaluatzeaz arduratuko dena. Erakunde, organo edo unitate horrek, besteak beste, aholkularitza eta lankidetzak emango die sailei eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren arloko gainerako erakunde eta organoei. Ondorioz, hau da Azpeitiko Parekidetasun Siletik Plan Berezi honekiko zein besteekiko dugun jarduna. Beraz, berdintasun-egitura horiei dagokie, dauden lekuetan, aholkularitza ematea eta hirigintza-kudeaketan eskumena duen organoari zein udalarengatik hautatuak izan diren enpresei **laguntzea**, GEEa egiten laguntzeko ez ezik, HAPOAk bere osotasunean edo **Plan Bereziak lantzeko prozesuan genero-ikuspegia txertatzen laguntzeko misioan ere. Horretarako, oso garrantzitsua da hirigintzako organo eskudunaren edota kanpotik kontratatutako taldearen eta berdintasunean eskumena duenaren arteko koordinazioa izatea.**

Azpeitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorreko «11 AMUE H.E» azpieremurako Plan Bereziari dagokionez, elkarlana egon da eta parekidetasun siletik egin diren ekarpen asko txertatu dira. Ondorioz, eremu ezberdinetan jaso da ageri da generoaren ikuspegia. Izan ere, B dokumentuan, garapeneko hirigintza araudiaren dokumentuan, IV. tituluaren 42. artikulua espazio publikoen diseinuan genero ikuspegia txertatzeko kontuan hartuko diren puntuak jasotzen ditu, besteak beste, haur parkeak egotea, adin desberdinetarako bereziak eta haietara egokituak; hiriaren zati edo eremu txikiak osatzea, heterogeneoak, erabilera konbinazioarekin, denbora erreproduktiboetan eta produktiboetan murriztapenak ekarriko dituenak; pasaibideak gaueko argiztapen nahikoarekin hornitzea, eta abar.

4- ONDORIOAK:

Esandakoa kontuan hartuta, Azpeitiko Hirigintza Antolamenduaren Plan Orokorren «11 AMUE H.E» azpieremurako Plan Bereziak gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak murrizten lagunduko duela, eta, ondorioz, genero-eragin positiboa izango duela ondorioztatu ahal da.

1 Generoaren araberako eraginaren ebaluazioa lurralde plangintzan eta hirigintzan. Emakunde



Azpeitiko Udala

Hala ere, proiektuaren arduradun teknikoa eta Parekidetasun Saileko teknikariaren artean bideratutako koordinazioa mantentzea aholkatzen da, generoaren araberako inpaktua gerora ere edo proiektua gauzatu bitartean, kontuan hartzeko eta intzidentzia maila areagotzeko.

Marta Ruiz

Parekidetasun teknikaria
Azpeitian, 2023ko otsailaren 27an

